

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА ТА РЕСТАВРАЦІЇ

САМОСТІЙНА РОБОТА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ОСНОВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автор:

доц. Дяків О. В.

Затверджено на засіданні кафедри

образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

№1 від “01” вересня 2017 р.

Івано-Франківськ

2018

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Питання для самостійного опрацювання
5. Питання для самоконтролю знань по темах дисципліни
6. Рекомендовані підручники та посібники

1. ВСТУП

Дисципліна спрямована на системне інноваційне застосування фундаментальних знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі. Допомагає підготувати студента до самостійного навчально-наукового дослідження, виявити рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студента, його здатність застосувати одержані знання під час вирішення конкретних проблем, володіння методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання і використання наукової інформації, спроможність до плідної науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності.

У матеріалах дисципліни подано механізми обрані для дослідження, визначено етапи виконання, розкрито структуру наукової роботи з чіткими рекомендаціями до кожного пункту. Способи здобуття наукових знань – шлях, на якому досягається певна науково-дослідницька мета розкриває методологія. Вона містить широкий вибір методів наукового дослідження, що визначають способи вивчення та пізнання явищ та процесів в межах об'єкта та предмета наукового дослідження. Конкретно-наукова методологія допомагає дослідникові у пошуках методологічних основ дослідження. Подані особливості наукової мови – володіння мовою спеціальності, основу якої становить впорядкована і стандартизована термінологія, а також визначені загальні вимоги до магістерської роботи та коректність використання чужих наукових результатів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією із важливих складових вивчення методики основ наукових досліджень у сучасній вищій школі є самостійна робота студентів. Під час навчального процесу вона сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і потяг до наукової роботи. Самостійна робота є основним засобом набуття знань у вільний від занять час.

Мета самостійної роботи – сприяти якнайглибшому засвоєнню студентами знань з дисципліни “Методика основ наукових досліджень”, ознайомити їх з основним понятійно-категоріальним апаратом.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи дають можливість студентам глибше ознайомитися з темами або окремими питаннями, які не були винесені на лекційні або семінарські заняття. Вони передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Методика основ наукових досліджень” становить приблизно 40 годин з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об’єктом, метою, завданням та функціями навчального курсу. Спираючись на основні методологічні принципи джерелознавства, студенти вивчають специфіку історичного джерела, аспекти об’єктивності та суб’єктивності джерела, знайомляться з сучасним станом і

напрямами подальшого розвитку. В процесі викладання дисципліни в студентів повинно формуватися творче мислення та вміння самостійно аналізувати, комплексно вивчати та об'єктивно висвітлювати події та явища минулого, давати їм оцінку.

Загалом виконання зазначених аспектів дає можливість студентам:

знати:

- аналіз стану, вирішення проблем за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, патентно-інформаційних досліджень з метою визначення рівня техніки, обґрунтування мети дослідження;
- методи дослідження, які застосовуються під час вирішення науково-дослідної задачі, розробки методики дослідження, його апаратного забезпечення;
- науковий аналіз і узагальнення фактичного матеріалу, який використовується у процесі дослідження;
- способи здобуття наукових знань – шлях, на якому досягається певна науково-дослідницька мета розкриває методологія. Вона містить широкий вибір методів наукового дослідження, що визначають способи вивчення та пізнання явищ та процесів в межах об'єкта та предмета наукового дослідження. Конкретно-наукова методологія допомагає дослідникові у пошуках методологічних основ дослідження.
- структурні частини наукової роботи.

вміти:

- самостійно формулювати мету завдання наукової роботи;
- самостійно отримувати нові результати, що мають теоретичне, прикладне або науково-методичне значення;
- самостійно проводити апробацію отриманих результатів і висновків у вигляді патентів (заявок на патенти), доповідей на наукових конференціях (не нижче факультетського рівня) або підготовлених публікацій в наукових журналах і збірниках;

- самостійно узагальнювати результати досліджень з наведенням висновків і рекомендацій;
- самостійно оформити результати творчої діяльності, захистити свої надбання у визначенні авторських прав.

Простежити:

- форми розвитку мистецьких явищ;
- часово-культурні періоди розвитку чи згасання досліджуваного явища;
- спроби наукового дослідження.

Встановити:

- науковий аналіз і узагальнення фактичного матеріалу, який використовується у процесі дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження згідно обраної теми.

Навчально-методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Методика основ наукових досліджень” спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ методики наукових досліджень, і зокрема поглибити знання в методології.

В результаті освоєння матеріалів самостійної роботи студенти повинні:

- навчитись систематизувати зібраний матеріал;
- здійснювати відбір сучасної літератури мистецтвознавчого характеру;
- оцінювати інформаційну цінність джерельної бази;
- застосовувати науковий аналіз і узагальнення фактичного матеріалу, який використовується у процесі дослідження;
- логічно викладати зібраний матеріал в текстах;
- ознайомитись із стилістикою подачі наукової інформації науковцями.

3. СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

З «Методики основ наукових досліджень»

Назва теми	Кількість годин відведених на самостійну
Тема 1. Робота з науковими джерелами. Ознайомлення з науковими статтями, магістерськими, дисертаційними роботами тощо.	10
Тема 2. Збір ілюстративного, електронного матеріалів дотичного до теми дослідження.	10
Тема 3. Методика написання статті на звітньо-наукову конференцію	10
Тема 4. Підготовка плану-проспекту науково-дослідницької роботи.	10
Загалом	40

4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Конкретнонаукова методологія науко-дослідницької роботи.

Основи написання наукових текстів.

Стилістична мова подачі наукової інформації.

Етапи роботи наукового дослідження.

План-проспект.

5. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ПО ТЕМАХ ДИСЦИПЛІНИ

Тема: Робота з науковими джерелами. Ознайомлення з науковими статтями, магістерськими, дисертаційними роботами тощо.

Питання для самоконтролю

1. Хто з вітчизняних дослідників розробив принципи та методологію написання наукової роботи?
2. Які наукові дослідження присвячені мистецтвознавчій критиці в Україні?
3. З якою мистецтвознавчою критикою пов'язана обрана тема дослідження?
4. Проаналізуйте основні праці по визначеній темі.

Тема: Збір ілюстративного, електронного матеріалів дотичного до теми дослідження.

Питання для самоконтролю

1. Подайте визначення поняття "польові дослідження". Назвіть його основні складові.
2. Які існують методи збору матеріалу для наукового дослідження?
3. Систематизуйте зібраний матеріал згідно хронологічного, географічного, типологічного підходів тощо.
4. Розкрийте суть і значення етапу наукового дослідження – збір матеріалу.

Тема: Методика написання статті на звітньо-наукову конференцію

Питання для самоконтролю

1. З яких складових частин складається текст наукової статті?
2. Що зазначається в актуальності та у прикінцевих висновках статті?
3. Стаття повинна містити звужений предмет дослідження та розкривати завдання, що поставлені автором.

Тема: Підготовка плану-проспекту науково-дослідницької роботи.

1. Визначити структуру науково-дослідницької роботи згідно зібраного матеріалу.
2. Систематизувати матеріал згідно розділів та підрозділів.
3. Підготувати анотації до підрозділів роботи та викласти основні положення дослідження.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ПІДРУЧНИКИ І НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

1. *Дяків О.* Основи та методологія науково-дослідницької роботи: Навчально-методичний посібник / Автори упор. Олена Дяків, Марія Дяків. – Івано-Франківськ, 2017. – 57 с.
2. *Крушельницька О. В.* Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник /О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.
3. *Свердан М. М.* Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / М. М. Сведан, М. Р. Свердан. – Чернівці: Рута, 2006. – 352 с.
4. *Стеченко Д. М.* Методологія наукових досліджень: Підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К.: Знання, 2005. – 309 с.
5. *Черній А. М.* Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: Посібник /А. М. Черній, за заг. ред. І. І. Ібадуліна. – К.: Арістей, 2004. – 232 с.
  1. *Шейко В. М.* Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 4-те вид., випр.. і доп. – К.: Знання, 2004. – 307 с.
  2. *Шишка Р. Б.* Організація наукових досліджень та підготовка магістерських і дисертаційних робіт: Навчальний посібник /Р. Б. Шишка. – Харків: Еспада, 2007. – 368 с.